

प्रदेश लोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तरगत कृषि सेवा, कृषि प्रसार समूह, अधिकृत नवौं तह वा सो सरह पदको खुला, अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई निम्न अनुसार दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण (First Phase) : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णांक : २००

द्वितीय चरण (Second Phase) : अन्तरवार्ता (Interview)

पूर्णांक : २५

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णांक : २००

पत्र	विषय	खण्ड	पूर्णांक	उतीर्णांक	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या × अंक	समय	
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन तथा सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	(क) प्रशासन र व्यवस्थापन	५०	४०	विषयगत	छोटो उत्तर	१० प्रश्न x ५ अंक	१.३० घण्टा
		(ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	५०		विषयगत	लामो उत्तर	५ प्रश्न x १० अंक	१.३० घण्टा
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय		१००	४०	विषयगत	विश्लेषणात्मक समीक्षा	४ प्रश्न × १५ अंक	३ घण्टा
					विषयगत	विश्लेषणात्मक र समाधानमूलक उत्तर	२ प्रश्न × २० अंक	

द्वितीय चरण : अन्तरवार्ता (Interview)

पूर्णांक : २५

द्रष्टव्य :

- यस पाठ्यक्रम अनुसार दुई पत्रको लिखित परीक्षा लिइनेछ ।
- कृषि सेवा अन्तरगतका सबै समूह/उपसमूहहरूको पाठ्यक्रमको प्रथम पत्र खण्ड (क) को विषयवस्तु एउटै हुनेछ । तर प्रथम पत्रको खण्ड (ख) र द्वितीय पत्र सेवा, समूह सम्बन्धी पाठ्यक्रम समूह/उपसमूह अनुरूप फरक फरक हुनेछ ।
- प्रथम पत्र खण्ड (क) को लिखित परीक्षा कृषि सेवा अन्तरगतका समूह/उपसमूहको लागि संयुक्त रूपमा एउटै प्रश्नपत्रबाट एकैदिन वा छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट छुट्टाछुट्टै दिन पनि हुन सक्नेछ भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) को परीक्षा समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ । यसै गरी द्वितीय पत्रको परीक्षा पनि समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ ।
- प्रथम पत्र खण्ड (क) को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) र द्वितीय पत्रका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिका हुनेछन ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुबै हुन सक्नेछ ।
- यथासम्भव प्रश्नहरू नेपालको सन्दर्भमा सोधिने छन ।
- समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ ।
(क) पहिलो भागमा समस्याको पहिचान
(ख) दोस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम
(ग) तेस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि सुझाव
(घ) चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने ठोस तरिका
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षा बाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तरवार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति : २०८१।०८।१३ गते देखि ।

प्रदेश लोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तरगत कृषि सेवा, कृषि प्रसार समूह, अधिकृत नवीं तह वा सो सरह पदको खुला, अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम चरण (First Phase)

प्रथमपत्र : खण्ड (क)

प्रशासन र व्यवस्थापन : पूर्णांक – ५०

१. राज्य र सरकार

- १.१ नेपालको संविधान
- १.२ शासनका आधारभूत पक्षहरू
- १.३ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
- १.४ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन

२. सार्वजनिक प्रशासन

- २.१ सार्वजनिक प्रशासनको अवधारणा
- २.२ कर्मचारी प्रशासनका आधारभूत पक्षहरू
- २.३ आर्थिक प्रशासन : बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
- २.४ सार्वजनिक प्रशासन सुधारका प्रयासहरू

३. व्यवस्थापन

- ३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा
- ३.२ व्यवस्थापनमा नेतृत्व, उत्प्रेरणा, नियन्त्रण र समन्वयको महत्व
- ३.३ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली
- ३.४ व्यवस्थापनका नवीन आयामहरू

४. विकासका आयामहरू

- ४.१ विकास प्रशासनको अवधारणा
- ४.२ विकासमा जनसहभागिता
- ४.३ संघ र सुदूरपश्चिम प्रदेशको आवधिक योजना
- ४.४ दिगो विकास
- ४.५ संघीयता, विकेन्द्रीकरण
- ४.६ गरीबी निवारण
- ४.७ सुशासन
- ४.८ विकासमा निजी क्षेत्र तथा गैरसरकारी संस्थाको भूमिका
- ४.९ जनसंख्या र बसोईसराई
- ४.१० विपद् व्यवस्थापन

५. लोकतन्त्र र मानव अधिकार

- ५.१ लोकतन्त्र र समावेशीकरण
- ५.२ कानूनी राज्य
- ५.३ मानव अधिकार
- ५.४ लैंगिक सवाल
- ५.५ आरक्षण र सकारात्मक विभेद
- ५.६ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व

६. नेपाली समाज र यसको बनोट

- ६.१ नेपालका विविध जात / जाति /वर्ग / समुदायको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक तथा धार्मिक अवस्था र रहनसहन
- ६.२ आदिवासी, जनजाति, मधेशी, थारु/रानाथारु, दलित, अपांग र महिलाहरूको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरू, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरू
- ६.३ सुदूरपश्चिम प्रदेशमा धार्मिक पर्यटन र प्रदेशको कला र संस्कृति

प्रदेश लोक सेवा आयोग
सुदूरपश्चिम प्रदेश
प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तरगत कृषि सेवा, कृषि प्रसार समूह, अधिकृत नवौं तह वा सो सरह पदको
खुला, अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
प्रथमपत्र : खण्ड (ख)

सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय : पूर्णांक – ५०

1. नीतिगत विषयहरू

- 1.1 कृषि क्षेत्रका चालु दीर्घकालीन रणनीतिहरू
- 1.2 संघ र प्रदेशको चालु आवधिक योजना (कृषि क्षेत्र मात्र)
- 1.3 कृषि विकासमा महिला सहभागिता
- 1.4 आर्थिक विकास र क्षेत्रीय सन्तुलनमा कृषिको भूमिका
- 1.5 कृषि विकासमा व्यवसायिकरणको रणनीति

2. कृषि सम्बन्धी ऐन, नियमहरू तथा नीति (संशोधन तथा प्रदेश स्तर सहित)

- 2.1 राष्ट्रिय कृषि नीति, २०६१
- 2.2 बीउ बिजन ऐन, २०४५
- 2.3 बीउ बिजन नियमावली, २०६९
- 2.4 राष्ट्रिय मल नीति, २०५८
- 2.5 सिँचाई नीति, २०७०
- 2.6 सुदूरपश्चिम प्रदेशको सहकारी ऐन, २०७५

3. निजामती सेवा ऐन तथा आ.प्र. सम्बन्धी व्यवस्था (संसोधन सहित)

- 3.1 निजामती सेवा ऐन, २०४९ तथा नियमावली, २०५०
- 3.2 सुदूरपश्चिम प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७९
- 3.3 स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४
- 3.4 सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र सुदूरपश्चिम प्रदेश सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०७८
- 3.5 सुदूरपश्चिम प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७९ तथा नियमावली, २०८०

4. समूह सम्बन्धी विषयहरू

- 4.1 कृषि विकासमा विभिन्न सरोकारवालाहरूको समन्वयको आवश्यकता, विभिन्न स्तरका समितिहरूको काम कर्तव्य र जिम्मेवारी
- 4.2 बहुआयामिक कृषि प्रसारका नवीनतम् अवधारणहरू, कार्यक्रम, भूमिका, आवश्यकता र चुनौती
- 4.3 कृषि प्रसारमा सुचना प्रविधिको प्रयोग
- 4.4 जलवायु परिवर्तनको कृषि क्षेत्रमा प्रभाव तथा न्युनीकरणका उपायहरू
- 4.5 सहकारीकरण तथा कृषि विकास
- 4.6 कृषि विकासका लागि उपयुक्त भू-उपयोग प्रणाली तथा माटो उर्वराशक्ति व्यवस्थापनका उपायहरू

ΩΩΩ

प्रदेश लोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तरगत कृषि सेवा, कृषि प्रसार समूह, अधिकृत नवौं तह वा सो सरह पदको खुला, अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीयपत्र

सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय : पूर्णांक – १००

1. Extension Concept, Principles & Scope

- 1.1 Concept of Extension Education
- 1.2 Need for extension agriculture development
- 1.3 Principles and Philosophy & Extension
- 1.4 Functions of Extension
- 1.5 Extension education as a profession and discipline
- 1.6 Extension system in Nepal and Sudurpashchim province
- 1.7 Privatization of agriculture services
- 1.8 Subsidy and Extension

2. Teaching Learning Process in Extension

- 2.1 Criteria for effective extension teaching
- 2.2 An effective learning situation
- 2.3 The elements of learning situation
- 2.4 Adult learning theories & principles
- 2.5 Facilitation and teaching
- 2.6 Concept of farmer field school

3. Group Dynamics and Leadership

- 3.1 Group dynamics and leadership development in agriculture extension
- 3.2 Farmers group formation and mobilization
- 3.3 leadership style, typology and behavior
- 3.4 Conflict management, sources and resolution techniques
- 3.5 Characteristics of an effective farmers group and cooperative
- 3.6 Role of cooperatives in agriculture development
- 3.7 Ethical elements of leadership and emotional intelligence

4. Communications in Agriculture

- 4.1 Communication process - Elements and methods
- 4.2 Communications methods – individual group & mass methods selections and combinations of communications on methods
- 4.3 Critical factors in extension communication
- 4.4 Usage of audio visual aids in extension communication
- 4.5 Effective communication skills, role of extension agents
- 4.6 New approaches in communication, digitization of agriculture extension and digital divide

5. Technology Transfer/Adoption

- 5.1 Technology generations and development process
- 5.2 Diffusion, dissemination and adoption of innovations/technology
- 5.3 Adoption process, stages of adoption, adopter categories, factors affecting adoption

प्रदेश लोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तरगत कृषि सेवा, कृषि प्रसार समूह, अधिकृत नवौं तह वा सो सरह पदको खुला, अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- 5.4 Traditional and recent approaches in transfer of agricultural technology
- 5.5 Role of research, extension & farmer in technology generation and diffusion
- 5.6 Role of change agents and opinion leaders
- 5.7 Principles and theories of attitude change
- 5.8 Appropriate technology

6. Planning in Agricultural Extension

- 6.1 Planning cycle
- 6.2 Bottom up planning process
- 6.3 Projectization concept in agricultural extension program
- 6.4 Participation monitoring in evaluation – concept and process
- 6.5 Report writing documentation and communicating monitoring and evaluation reports
- 6.6 Project appraisal and business plan
- 6.7 Concept of Enterprising ecosystem development in agriculture sector
- 6.8 Planning process in Sudurpashchim province

ΩΩΩΩ

द्वितीय चरण (Second Phase)

अन्तरवार्ता (Interview)

पूर्णांक : २५

ΩΩTHE ENDΩΩ